

2018 M. NR. 1/2 (251/252)

Mūsų Vytis

SKAUTIŠKOS MINTIES ŽURNALAS

„Mūsų Vytis“ 2018 m. Nr. 1/2 (251/252)

Skautiškos minties žurnalas

Isteigtas: 1948 m. rugsėjo 25 d. Memingene, Vakarų Vokietija

Išleido: Studentų skautų organizacija (Korporacija „Vytis”,

Akademinė skaučių draugovė, Skautų filisterių sąjūdis),

<http://www.akademikai.lt>

Lietuvių skautų sąjungos Akademinis skautų sąjūdis (JAV)

<http://www.skautai.net/akademikai/>

Rėmėjas: Vydūno fondas

Redaktorė: fil. Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak

Maketavo: fil. Titas Abramavičius ir Martyna Petkevičiūtė

Išleido: UAB StepArc

Pastabas ir pasiūlymus siųsti adresu: p.d. 1038, LT-01004 Vilnius arba
el.paštu musuvytis@akademikai.lt.

Straipsniai atspindi asmeninę autorių nuomonę, redakcija už straipsnių
turinį neatsako.

Internete skaitykite musuvytis.akademikai.lt

Viršelyje: Lietuvos skautiškų organizacijų vėliavos Pavasario šventėje.
Vilnius, Katedros aikštė, 2018 m. balandžio mėn. Fot. V.Šarėjus.

Nugarėlėje: Lietuvos vėliavėlės Tautinėje stovykloje „Laužų karta”.
Rumšiškės, 2018 m. liepos mėn. Fot. V.Šulinskas.

Tiražas: 250 egz.

ISSN 1822-3664

© Studentų skautų organizacija

© Lietuvių skautų sąjungos Akademinis skautų sąjūdis (JAV)

TURINYS

REDAKCIJOS ŽODIS.....	3
TAUTINĖJE STOVYKLOJE „LAUŽŲ KARTA“ VYKUSIO SOCIOLOGINIO SKAUTŲ TYRIMO DALYVIŲ BRUOŽAI (Aut. Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak).....	5

Istorija/pilietiškumas

DIEVUI, TĖVYNEI, ARTIMUI: VIENO SKAUTO ISTORIJA (Aut. Rolandas Kačinskas).....	16
KUO LIETUVAI NUSIPELNĖ IŠEIVIJOJE ATKURTI LIETUVIAI SKAUTAI? (Aut. Algirdas Antanas Avožienis).....	20
SKAUTŲ VEIKLOS PRASMĖ ŠIANDIENINĖJE VISUOMENĖJE (Aut. Aurimas Pautienius-Želvyas).....	28
PILIETIŠKUMO UGDYMAS LIETUVOS SKAUTIJOJE (Aut. Eglė Budrytė-Vilbikė).....	34
TĖVYNĖS SAMPRATA PATYRUSIŲ SKAUTŲ AMŽIAUS GRUPĖJE (Aut. Eglė Liagaitė).....	46
SKAUTŲ KAIP ŽVALGŲ (PRE)KARINIS UGDYMAS BEI GALIMYBĖS KARO ATVEJU (Aut. Gabrielius Edvinas Klimenka).....	52
LIETUVOS SKAUTŲ ĮKŪRĖJO PETRO JURGĖLOS-JURGELEVIČIAUS VEIKLOS BRUOŽAI (Aut. Giedrius Globys).....	60
LIETUVOS SKAUTŲ SAJUNGOS ATKURIAMOJO ŠTABO VEIKLA (1988 lapkritis – 1989 balandis) (Aut. Nomeda Bepirštytė).....	66
LENKŲ HARCERIŲ LIETUVOJE TAUTINIO IR PILIETINIO IDENTITETO RAIŠKA (Aut. Marian Sokalski).....	76

Suaugusiųjų savanorystė

SAVANORIAVIMO NAUDA PSICHIKOS SVEIKATAI (Aut. Vaiva Klimaitė).....	80
SAVANORIŲ PERDEGIMAS IR JO PREVENCIJOS PRINCIPAI (Aut. Gražina Kačerytė-Sidorovienė).....	86
SAVANORYSTĖS GALIA IR NEGALIA SANTYKYJE SU KITU (Aut. Neringa Kurapkaitienė).....	92

SUAUGUSIŲ SKAUTŲ MOTYVACIJOS, PATIRTIES IR VEIKLOS VEIKSNIAI (<i>Aut. Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak</i>).....	102
PEDAGOGAS KAIP NEFORMALIOJO ŠVIETIMO UGDYTOJAS (<i>Aut. Justina Milutytė ir Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak</i>).....	114
SKAUTIŠKA KUKLUMO SAMPRATA IR ŠIANDIENINĖ VISUOMENĖ (<i>Aut. Simona Konikovaitė</i>).....	126
SUAUGUSIO ŽMOGAUS PASIRENGIMAS SAVANORYSTEI (<i>Aut. Ieva Brogienė</i>).....	139
SUAUGUSIŲ SAVANORIŲ LYDERYSTĖS UGDYMAS (<i>Aut. Julija Andrijauskaitė</i>).....	146
SUAUGUSIŲJŲ UGDYMASIS PER SAVANORIŠKĄ VEIKLĄ (<i>Aut. Jurgita Melaikienė ir Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak</i>).....	152

Skautybės elementai

PATYRIMINIS MOKYMASIS GAMTOJE – ASMENINIO AUGIMO PRIEMONĖ (<i>Aut. Jonas Dragūnas</i>).....	162
SOCIALINIŲ KOMPETENCIJŲ LAVINIMAS PER PATIRTINĮ UGDYMĄ(SI) (<i>Aut. Jolita Buzaitytė-Kašalynienė</i>).....	168
RITUALŲ REIŠMĖ SKAUTŲ VEIKLOJE (<i>Aut. Laura Varžinskienė</i>).....	174
SKAUTŲ VERTYBIŲ UGDYMAS: STOVYKLOS IR ŽYGLIAI (<i>Aut. Darius Liutikas</i>).....	182
VERTYBINIS UGDYMAS SKAUTIJOJE KAIP ASMENS GEROVĖS VEIKSNYS (<i>Aut. Violeta Stonienė</i>).....	192
RELIGINIO UGDYMO NUOSTATOS LIETUVOS SKAUTŲ ORGANIZACIJOSE (<i>Aut. Margarita Vyskupaitienė ir Milisenta Misevičiūtė</i>).....	203
KO IŠMOKSTA PATYRĘS SKAUTAS? (<i>Aut. Goda Jackutė</i>).....	212
SKAUTŲ NUBYRĖJIMAS BAIGUS MOKYKLĄ (<i>Aut. Karolina Šmitaitė ir Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak</i>).....	224
MOTERIŠKUMO IR VYRIŠKUMO RAIŠKA SKAUTŲ JUDEJIME (<i>Aut. Renata Grubinskė</i>).....	234
DIEVUI, TĖVYNEI, ARTIMUI: DAR VIENO SKAUTO ISTORIJA (<i>Aut. Rokas Dovydenas</i>).....	242

Mieli skaitytojai,

džiaugiamės galėdami Jums pristatyti specialų „Mūsų Vytis“ numerį, skirtą Lietuvos valstybės ir Lietuvos skautų šimtmečiui. Šimtmečio proga organizuojamos mokslinės konferencijos „Skautai: vakar, šiandien, rytoj“ pranešimai – šio numerio straipsnių pagrindas. Jau septynis dešimtmečius, nuo 1948 m. rugsėjo, kuomet buvo išleistas pirmasis Akademinių skautų sąjūdžio biuletėnis „Vytis“, ilgainiui virstęs žurnalu „Mūsų Vytis“, šiame leidinyje skautai akademikai telkia intelektualines skautų pajėgas, gilinasi į skautybės idėjas ir jas populiarina. Minint lietuviškosios skautijos šimtmetį, į šią talką įsijungė įvairių organizacijų skautai ir jų draugai, tokiu būdu puoselėdami geranorišką ir glaudų Lietuvos skautiškų organizacijų bendradarbiavimą. Šios talkos vaisius – ko gero, svariausias mokslinių straipsnių rinkinys lietuviškos skautiškos periodikos istorijoje, rodantis skautijos intelektualinį potencialą ir skautybės kaip ugdymo(si) sistemos gelmes.

Numerį pradėdame Tautinėje stovykloje „Laužų karta“, vykusioje Rumšiškėse 2018 m. liepos 14–22d., atlikto sociologinio skautų tyrimo apžvalga, pristatydami jame dalyvavusių 514 suaugusių skautų pasiskirstymą pagal sociodemografinius bruožus, skautišką patirtį ir požiūrį į įvairius skautams aktualius klausimus. Ne vienas šimtmečio konferencijos pranešimas ir šio leidinio straipsnis remiasi šio tyrimo rezultatais, jų rasite įvairiose šio leidinio vietose – smagios ieškonės!

Kadangi šio specialaus „Mūsų Vytis“ numerio turinys atspindi šimtmečio konferencijos darbotvarkę, kurioje pranešimai suskirstyti į tris srautus – istorijos/pilietiškumo, suaugusiųjų savanorystės bei skautybės elementų, – norėtume trumpai apžvelgti straipsnių seką. Dalį jų taip pat rasite šiuo metu rengiamame lietuviškosios skautijos istorijos trečiajame tome, tačiau didžioji dalis straipsnių yra originalūs.

Pirmoji straipsnių grupė skirta skautų istorijai ir pilietiškumo ugdymo potencialui. Skautų akademikų veiklos atkūrimo Lietuvoje lyderis, Lietuvos Respublikos diplomatas br. Rolandas Kačinskas dalijasi prisiminimais, kurie leidžia pažvelgti į Lietuvos skautų istoriją per asmeninę prizmę. Korp!Vytis ir ASD garbės narys, VDU atkūrėjas, išradėjas, informatikos mokslų daktaras, profesorius br. Algirdas Antanas Avižienis aptaria išsivijęs skautų nuopelnus Lietuvai, o ilgametis Lietuvos skautiškų organizacijų apskritojų stalo bendradarbis br. Aurimas Pautienius-Želvys kviečia apmąstyti skautų veiklos prasmę šiandieninėje visuomenėje.

Viena iš skautų veiklos krypčių, pilietinis ugdymas, konceptualiai ir empiriškai nagrinėjama Lietuvos skautijos Tarybos narės sesės Eglės Budrytės-Vilbikės darbe apie pilietiškumo ugdymą šioje organizacijoje. LS Pirmijos nacionalinių renginių koordinatore, politologijos studentė sesė Eglė Liagaitė pristato paauglių skautų Tėvynės sampratą, išryškėjusią Tautinėje stovykloje „Laužų karta“ daryto kokybinio tyrimo metu. Europos skautų gretose savo kelią pradėjęs, šiuo metu aktyvus šaulys, teologijos licenciatas, doktorantas br. Gabrielius Edvinas Klimenka OPs dalijasi mintimis apie skautų kaip žvalgų (pre)karinį ugdymą ir potencialą karo atveju, tuo pačiu primindamas ankstyvasias skautybės ištakas.

Skautų istorijos aptarimą užbaigiame trijų straipsnių ciklu. Istorikas br. Giedrius Globys pristato Lietuvos skautų įkūrėją Petrą Jurgelą-Jurgelevičių mažiau įprastu kampu. Lietuviškosios skautijos istorijos trečiojo tomo rengėja sesė Nomedė Bepirštytė pasakoja apie Lietuvos skautų atkuriamojo štabo veiklą 1988–1989 m., atkreipdama dėmesį į jos socialinį-politinį kontekstą. Lietuvos lenkų harcerių (skautų) sąjungos vyr. skautininkas br. Marian Sokalski dalijasi mintimis apie daugeliui Lietuvos skautų nepažįstamus, bet artimus harcerius ir jų pilietiškumo raišką įvairiais istoriniais laikotarpiais.

Antrojo konferencijos pranešimų srauto pagrindu parengta straipsnių grupė gilinasi į suaugusiųjų skautavimo ir platesnes savanorystės aktualijas. Psichologijos mokslų daktarė sesė Vaiva Klimaitė nagrinėja savanorystės naudą psichinei sveikatai, o psichoterapeutė sesė Gražina Kačergytė-Sidorovienė aptaria savanorių perdegimą ir jo prevencijos principus bei pristato dalį Tautinėje stovykloje atlikto tyrimo duomenų. Skautų viešnia, savanorystės ekspertė, edukologijos doktorantė Neringa Kurapkaitienė dalijasi įžvalgomis apie santykio su kitu svarbą, paremtą Europos savanorių tarnybos programose dalyvavusių

savonorių kokybiniu tyrimu. Po to pereinama prie straipsnių, paremtų empiriniais skautų tyrimais. Tautinėje stovykloje „Laužų karta“ vykdyto sociologinio skautų tyrimo vadovė, politikos mokslų daktarė sesė Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak pristato suaugusių skautų motyvacijos veiksmius įvairiais pjūviais. Drauge su ja parengtame straipsnyje Akademinės skaučių draugovės pirmininkė sesė Justina Milutytė, remdamasi savo atlikta pilotine apklausa ir Tautinės stovyklos tyrimo duomenimis, apžvelgia pedagogo kaip skautų vadovo iššūkius ir galimybes bei lygina pedagogų ir kitų skautų vadovų požiūrį į įvairias skautiškas aktualijas. Korp!Vytis ir ASD Vilniaus skyriaus pirmininkė sesė Simona Konikovaitė aptaria kuklumo sampratą ir gerojo darbo klausimą nagrinėdama tiek krikščionybėje grįstas skautybės įkūrėjo intencijas, tiek šiuolaikinės visuomenės tendencijas, bei pristato empirinio skautų tyrimo rezultatus, palygindama įvairių skautų grupių požiūrį į kuklumą ir padėkos už gerus darbus dilemą.

Savonorių ugdymui(si) skirtoje konferencijos sekcijoje pristatomi pranešimai šiame leidinyje virsta trimis straipsniais. Lietuvos skautijos vyriausioji skautininkė sesė Ieva Brogienė dalijasi išvalgomis apie savonorių rengimą, o LS Klaipėdos krašto Pamario tunto tuntininkė, andragogė sesė Julija Andrijauskaitė gilinasi į lyderystės ugdymą. Tautinėje stovykloje „Laužų karta“ sociologinį skautų tyrimą vykdžiusios sesės Jurgita Melaikienė bei Eglė Verseckaitė-Grzeskowiak aptaria, kaip suaugę skautai reflektuoja, kokius įgūdžius ir savybes jie jaučiasi išsiugdę skautaudami.

Trečioji leidinio dalis, skirta įvairiems skautybės elementams ir aktualijoms, prasideda straipsniais apie patirtinį ugdymą. Vienas jūrų skautų lyderių, neformalaus ugdymo centro „Skautų slėnis“ įkūrėjas br. Jonas Dragūnas dalijasi mintimis apie veiklos gamtoje naudą asmeniniam augimui ir jos specifika įvairiose amžiaus grupėse. Socialinių mokslų daktarė sesė Jolita Buzaitytė-Kašalynienė aptaria socialinių kompetencijų vystymą per patirtinį ugdymą(si). Socialinių mokslų daktarė, šeimų ir porų konsultantė sesė Laura Varžinskienė ragina giliau pažvelgti į skautiškų ritualų reikšmę.

Vertybiniam ugdymui skirtą sekciją pradedame piligrimystės bei skautų filatelijos eksperto, socialinių mokslų daktaro br. Dariaus Liutiko straipsniu apie skautiškų vertybių ugdymą per iškylas, žygius ir stovyklas. Dvasinio konsultavimo ir asistavimo magistro darbo išvalgomis apie skautiškų vertybių poveikį asmens gerovei dalijasi mokytoja sesė Violeta Stonienė. Lietuvos nacionalinės Europos skautų asociacijos atstovės sesės Margarita Vyskupaitienė ir Milisenta Misevičiūtė pateikia religinio ugdymo nuostatų Lietuvos skautų organizacijose analizę.

Skautybės aktualijoms skirtą leidinio dalį tęsia pora straipsnių, kurių pagrindinis objektas – patyrę skautai. Korp!Vytis ir ASD Vilniaus skyriaus pirmininkės pavaduotoja, LS mokymų koordinatorė, medicinos studentė sesė Goda Jackutė gilinasi į paauglių ugdymo(si) specifika ir pristato Tautinės stovyklos tyrimo duomenis apie tai, ko patyrę skautai jaučiasi išmokę skautaudami, ir kuo išsiskiria suaugę skautai, savo laiku buvę patyrusiais skautais. Korp!Vytis ir ASD Kauno skyriaus sesė Karolina Šmitaitė pristato kokybinį tyrimą apie mokyklą baigusią skautų nubyrežimo priežastis. LS Kauno krašto šv. Pranciškaus vilkiukų gaujos draugininkė sesė Renata Grubinskė nagrinėja vyriškumo ir moteriškumo raišką skautų judėjime įvairiais istoriniais laikotarpiais ir šiandieniniuose LS vienetuose. Leidinį užbaigia menininko, dėstytojo, LS Kernavės tunte žinomo kaip „Tėtis“, br. Roko Dovydeno mintys apie skautybės teikiamas galimybes tobulėti, keistis pačiam ir keisti pasaulį.

Tikimės, kad ne kartą grįšite prie šio leidinio straipsnių savo skautiškoje veikloje, ir kad brolių ir sesių pastangos gilintis į skautybę, pradedant skautų akademikų kandidatų apgintais referatais ir baigiant mokslų daktarų atliktais tyrimais, paskatins ir Jus siekti gilesnio skautybės pažinimo ir taikymo.

Budėkime!

Tarnaukime!

Ad meliorem!

Skautų vertybių ugdymas: stovyklos ir žygiai

SK. DR. DARIUS LIUTIKAS

Fot. iš asmeninio archyvo

Įvadas

Skautybė ir skautų puoselėjamos vertybės visuomet buvo aktualios kaip asmens pasaulėžiūros dalis, skatinanti asmenybės tobulėjimą, formuojanti tapatumą, ugdanti sąmoningumą. Skautų veiklos tikslai ir metodai taip pat siekia ugdyti jaunų žmonių intelektą, fizinę ištvermę, socialinius įgūdžius, įvairias asmenines savybes: pareiškumą, sąžiningumą, atsakomybės jausmą, meilę artimui ir gamtai, pagarbą Tėvynei, bendruomenei, vyresniam žmogui. Judėjimas taip pat kviečia padėti tiems, kuriems tokios pagalbos labiausiai reikia, skatina dvasinį tobulėjimą, dorą ir sąmoningumą.

Šiandien kaip niekad yra aktualu atsakyti į klausimą, kiek iš tikrųjų skautybė kaip edukacinė sistema prisideda ugdant vertybinį gyvenimo modelį, kokie vertybiniai elementai įtraukiami į jaunųjų skautų edukacines veiklas, užpildančias jaunų žmonių laisvalaikį.

Šiam straipsniui parengti buvo pritaikytas stebėjimo dalyvaujant skautų stovyklose ir žygiuose metodas. Straipsnio tikslas – apžvelgti skautų judėjimo ugdomas vertybes, didžiausią dėmesį skiriant skautų stovyklose ir žygiuose naudojamoms vertybių ugdymo priemonėms.

Vertybių samprata

Vertybes galima apibrėžti kaip abstrakčius įsitikinimus, kultūriškai apibrėžtus ir laikomus pagrindiniais pažiūrų ir elgesio orientyrais. Vertybės yra trokštami tikslai, besiskiriantys svarba, tačiau jos yra pagrindiniai žmogaus

gyvenimo principai. Vertybės, pažiūros, nuostatos, stereotipai, normos ir elgesys yra susijungę hierarchiniame tinkle, kur vertybės išlieka pagrindiniais, labiausiai stabiliais įsitikinimais. Vertybės nėra susijusios su konkrečiu objektu ar situacija, tačiau jos formuoja pamatus labiau situaciškai specifinėms pažiūroms ir daro įtaką elgesiui (Watkins ir Gnoth, 2005, p.225).

Vertybės plačiąja prasme gali būti suvokiamos kaip „svarbos funkcijos“: kuo svarbesnis individui ar žmonių grupei koks nors objektas ar reiškinys, tuo didesnę vertę jis jiems turi (Juknevičius, 2002, p.10). Taigi žmonių vertybes galima apibrėžti kaip idėjas, kas visuomenei svarbu, vertinga ar pageidautina (Giddens, 2005). Šios idėjos suteikia prasmę ir kryptį žmonėms, kai jie užmezga santykių su socialine tikrove. Vertybės yra trokštami tikslai, apibrėžiantys pagrindinius asmens gyvenimo principus.

Vertybės yra susijusios su nuomone, kas yra socialiai priimtina. Muller (1991, p.57) pastebėjo, kad vertybės „vadovauja asmens gyvenimo būdai ir suteikia tiesioginį naudingą paaiškinimą apie asmens interesus, požiūrius, įvairių praktikų ir veiklų pasirinkimą, apibrėžiančių gyvenimo būdą“. Vertybės gali būti apibrėžiamos kaip strategijos, pritaikančios aplinką pagal savo poreikius ar padedančios asmeniui prisitaikyti prie įvairių situacijų (Kahle, 1983).

Vertybinės orientacijos išreiškiamos elgesiu, parodant, kad asmuo apsisprendė priimti vieną ar kitą vertybę. Taigi vertybinę orientaciją suprantame kaip vaizdinį apie svarbiausius gyvenimo tikslus ir priemones jiems pasiekti. Tai vertinantis vaizdinys, nukreiptas į vertybę (Matulionis ir Mikšys, 1992, p.31). Vertybinės orientacijos išreiškia tam tikrą pasaulio sampratą, kuri nukreipia ir įprasmina žmogaus elgesį. Vertybinės ori-

entacijos kinta lėtai, nėra tiesiogiai paveikiamos (Liutikas, 2009). Kiekvienas vertybinės orientacijos keitimas reikalauja iš individo didelių dvasinių pastangų ir valios.

Konkrečios vertybės susijusios su konkrečiu tapatumu. Skautaujant ugdomas tiek asmeninis, tiek socialinis tapatumas. Formuojantis kolektyviniam tapatumui asmenys suvokia save kaip panašius į kitus bendruomenės narius. Suvokimas, kad priklauso konkrečiai bendruomenei ar socialinei grupei, asmeniui yra emociškai svarbus. Kolektyvinis tapatumas yra tartum asmeninio tapatumo socialinis išplėtimas (Brewer ir Gardner, 2004, p.69), tam nereikia asmeninių santykių tarp grupės narių, tai greičiau savęs priskyrimas tam tikrai socialinei kategorijai. Kolektyvinis tapatumas gali pasireikšti puoselėjimu konkrečių vertybių – lojalumo, pasiaukojimo, solidarumo, ištikimybės, pagarbos ir kitų. Mūsų analizuojamu atveju kolektyvinio tapatumo raiška labiausiai pastebima skautų stovyklose. Čia kolektyvinis tapatumas ugdomas skiltyse, draugovėse, bendruose užsiėmimuose. Rikiuotėse matome organizuotai susitelkusius skautus, kuriuos vienija ta pati uniforma ir simboliai, rikiuotės komandos.

Tapatumas išreiškiamas specialiais simboliais, kurie yra lengvai atpažįstami kitų puoselėjančių tą patį tapatumą ar vertybes asmenų. Visi atpažįstame skautų uniformą ir kaklaraištį. Atskirų skautų grupių tapatumą padeda atpažinti ne tik uniformos, bet ir specialios jų skandutės, pasisveikinimai, vėliavos ar gairės. Visame pasaulyje lengvai atpažįstamas skautų ženklas ir simbolis – lelijėlė (fleur-de-lis).

Dalijimasis ta pačia, stipriai išreikšta gyvenimo patirtimi yra vidinis kolektyvinio tapatumo aspektas. Skautų stovykla – vienas iš svarbiausių grupės formavimosi

veiksnių. Vertybių raiška skautų stovykloje ar žygiuose yra susijusi su specifinių ritualų ar veiksmų naudojimu. Pagrindiniai tokių ritualų bruožai: 1) jie yra atliekami tam tikru laiku (pvz., skautų rikiuotė, paradas, rytinis vėliavų pakėlimas, vakarinis vėliavų nuleidimas); 2) jie tarnauja kaip socialinė funkcija – integruoja individus į socialinę struktūrą ir mažina socialinę nelygybę (pvz., vienoda skautų uniforma ar marškinėliai, galimybės stovykloje užsiimti ta pačia veikla); 3) kultūrinei grupei jie perduoda simbolinius kodus (šiuo atveju atpažįstamų vertybių rinkinį). Ritualai gali ne tik formuoti, bet ir transformuoti skautų pasaulėžiūrą, tapatumą ir ryšius. Apskritai ritualai yra tartum jungiamoji grandis tarp tapatumo, asmeninių vertybių ir konkrečios vietos (stovyklos).

Kaip ir kitoms socialinėms grupėms, keliaujančioms į susibūrimus ar tiesiog keliaujančioms kelionėse (Liutikas, 2014), skautams būdingos tam tikrų ritualų grupės. Visi skautų stovyklose ir žygiuose naudojami ritualai gali būti grupuojami į keletą grupių: (1) Vidiniai (malda, susikauptimas, apmąstymai ir kt.); (2) Išoriniai garsiniai (dainos, skanduotės, šūkiei ir kt.); (3) Išorinių atributų naudojimas (uniformos, vėliavos, gairės ir kt.); (4) Kompleksiniai veiksmai (rikiuotės, paradai, pasisveikinimas, skautų vakaronės, žaidimai, varžybos, žygiai ir kt.); ir (5) veiksmai, padedantys atsimiti stovyklą (fotografavimas, gamtinių ar žmonių sukurtų suvenyrų įsigijimas, pašto atvirukų ir ženklų naudojimas ir kt.).

Skautų judėjimas siekia ugdyti labai įvairias asmenines ir socialines vertybes, skirtingus įgūdžius. Kiekvienas tobulėjimo metodas apima skirtingus elementus. Skautybėje

skirtingi elementai turi skirtingą edukacinę reikšmę ir papildo vienas kitą, taip sudarydami vieningą sistemą. Pagrindiniai elementai yra šie: skautų įžodis ir įstatų laikymasis; mokymasis per praktiką, veikiant; grupių (skilčių) sistema; simbolių sistema; asmeninis tobulinimasis ir pasiekimai; gamtos pažinimas; suaugusiųjų pagalba. Papildomas elementas, ypač vertinamas skautų, yra bendruomeninė veikla.

Skilčių sistema remiasi natūralia tendencija, kai vaikai nori formuoti mažas draugų grupes, kuriose stengiasi veikti išvien arba daryti vienas kitam įtaką. Skiltys leidžia jauniems žmonėms ugdyti savo asmeninius ir kolektyvinius gebėjimus, bendravimo įgūdžius, pajusti komandos dvasią ir jėgą. Skiltyje kiekvienas gali ugdyti tuos savo sugebėjimus ir talentus, kurie geriausiai gali prisidėti prie skilties sėkmės. Dažniausiai įvairias pareigas turi visi skilties nariai (pavyzdžiui, skiltininkas, paskiltininkas, metraštininkas, laužavedys, maisto gamintojas, pirmosios pagalbos žinovas, gamtininkas ir kt.).

Iš viduramžių riterių kodekso kilo tokios organizacijos deklaruojamos vertybės kaip pasiaukojimas, geraširdiškumas, draugiškumas, mandagumas, dosnumas, klusnumas ir drausmė. Skautai turi siekti pagelbėti ne tik artimui ir bendruomenei, bet ir kitiems nepažįstamiems žmonėms, gyvūnams ir visam gyvosios gamtos pasauliui.

Skautų įstatai yra tartum nuorodos į pageidaujamas ugdyti vertybes (1 lentelė.). Jų pagrindiniai akcentai yra tie patys: pasižadėjimas ir įsipareigojimas tarnauti Dievui, Tėvynei ir artimui.

1 lentelė. Skautų priesakai ir pageidaujamos ugdyti vertybės

Nr.	Skautų priesakai	Pageidaujamos ugdyti vertybės
1.	Skautas tiesus ir laikosi savo žodžio	Tiesa, atvirumas, pasitikėjimas, pažadų vykdymas, patikimumas, garbės jausmas
2.	Skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei	Ištikimybė, religingumas, religijos įsakymų laikymasis, meilė Tėvynei, domėjimasis Tėvynės istorija, kultūra, papročiais, geografija, pagarba įstatymams
3.	Skautas naudingas visuomenei ir padeda artimui	Visuomeniškumas, bendruomeniškumas, pagalba artimui, pagalba kitiems žmonėms, geri darbai, rūpestis kitais žmonėmis
4.	Skautas yra draugas savo artimui ir brolis kitam skautui	Draugiškumas, paslaugumas, pagarba kitam, priešinimasis patyčioms
5.	Skautas mandagus ir riteriškas/ skautė mandagi ir kukli.	Mandagumas, neabejingumas, kuklumas, santūrumas, švelnumas, ryžtas padėti artimui, pagarbūs bendravimas su kitais
6.	Skautas – gamtos draugas	Draugiškumas aplinkai, tvarkingumas, rūpestis gyvūnais
7.	Skautas paklusnus tėvams ir vyresnybei	Paklusnumas, pagarba tėvams ir vyresniesiems, lojalumas, disciplinuotumas
8.	Skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties	Optimizmas, linksmumas, mokėjimas įveikti gyvenimo kliūtis, sąmojingumas, santūrumas, susivaldymas
9.	Skautas taupus	Taupumas, asmeninių resursų ir gamtinių išteklių tausojimas, tvarkingumas
10.	Skautas skaistus ir blaivus savo mintimis, žodžiais ir darbais	Tvarkingumas, švarumas, padorumas, atvirumas, sąžiningumas, blaivumas, džiaugsmas kitų pasiekimais
11.	Geležinis skautų įstatas - Skautas sąžiningai atlieka visas savo pareigas	Sąžiningumas, pareigingumas

Skautas, duodamas įžodį, įsipareigoja gyvenime vadovautis skautų organizacijos vertybėmis ir priesakais. Tai asmeninis įžadas, tampant skautu išsakomas kitų skautų akivaizdoje. Toks viešas įžodžio sakymas yra socialinio įsipareigojimo kitiems skautams simbolis. Skautų įžodį asmuo duoda sąmoningai ir savanoriškai, suprasdamas šio įvykio asmeninę svarbą ir jausdamas atsakomybę skautų bendruomenei. Skautų įžodis „Brangindamas savo garbę, aš pasižadau tarnauti Dievui ir Tėvynei, padėti artimui ir vykdyti skautų priesakus” skiriasi priklausomai nuo šalies, organizacijos, istorinių tradicijų.

Su jų atstovaujamosiomis vertybėmis visuomenėje yra susijęs ir skautų įvaizdis. Apie skautus, jų judėjimo istoriją sukurta ir nemažai dokumentinių filmų, skauto ar skautės personažas pasirodo televizijos serialeuose, naudojamas muzikiniuose tekstuose. Skautai dažniausiai vaizduojami kaip teigiami personažai, siekiantys tiesos, mėgstantys nuotykius, sugebantys išgyventi gamtoje ir pasirodę padėti draugui. Toliau aptarsime, kaip šiame straipsnyje įvardintas vertybes ugdo viena specifinių skautų veiklos sričių – stovyklos ir žygiai.

Vertybių ugdymas skautų stovyklose ir žygiuose

Skautų vertybių ugdymas neįsivaizduojamas be stovyklos ir stovyklavimo gamtoje. Stovykla – tai edukacinė ir ugdomoji veikla, savarankiškumo mokykla. Joje ugdomos skirtingos asmeninės, socialinės ir dvasinės vertybės, fiziniai ir kūrybiniai įgūdžiai (2 lentelė). Pagrindiniai vertybių ugdymui pasitelkiami instrumentai arba priemonės yra kompleksiniai užsiėmimai, tokie, kaip vakaronės, žaidimai, žygiai, įvairūs mokymai. Skautų vakaronė – tai galimybė atskleisti savo kūrybingumą ir išradingumą, talentus ir sugebėjimus. Vakaronės metu susidė aplink

laužą skautai dalijasi stovyklos įspūdžiais, gyvenimo istorijomis, pasakoja legendas ir pasakas. Į vakaro programas prie laužo, be pašnekesių, patenka ir dainos, eilėraščių skaitymas, vaidinimai, žaidimai. Dažniausiai vakaro programa turi kokią nors temą, pvz., skautybės istorija ir skautų žygiai, tautos istorija ir geografija, papročiai, legendos ir padavimai, žymių žmonių biografijos, religiniai klausimai, mokslo laimėjimai ir kt. Skautų dainos yra neatskiriamas vakaronės atributas. Be dainų prie laužo sunkiai įsivaizduojama pati stovykla. Prie laužo dainuojamos dainos apie Tėvynę, draugystę, meilę, laužo liepsną ar skautų stovyklą.

Žaidimai ne tik suteikia malonumo, bet ir ugdo bei lavina. Žaisdami vaikai lavinasi tiek fiziškai, tiek intelektualiai. Žaidimai didina bendrą sugebėjimą veikti, stebėti ir kontroliuoti save ir aplinką. Vieni žaidimai lavina jutimus (klausa, lytėjimą), kiti – pastabumą, sumanumą, orientaciją ir erdvės jutimą, atmintį, dar kiti skirti ugdyti vikrumui, išvermei. Yra ir žaidimų, kurie padeda perprasti skautybės priesakus ir tikslus. Dauguma žaidimų turi varžymosi elementą. Varžomasi skiltimis, mažesnėmis grupėmis, poromis ar pavieniui. Vaikams judrus žaidimai padeda išlieti susikaupusią energiją, įgyti skautiškos patirties (Liutikas, 2011). Kiekvienas skautų žaidimas turi savo taisykles, tam tikrą iššūkį ir sąveiką su kitais žaidėjais ar stebėtojais. Grupiniai žaidimai atlieka ir svarbią socialinę funkciją. Žaisdami skautai pratinasi būti kartu, bendrai veikti ir kartu įveikti kilusius sunkumus. Komandiniuose žaidimuose didelės reikšmės turi dalyvių tarpusavio bendradarbiavimas ir supratimas, bendro tikslo suvokimas ir jo siekimas.

Kūrybiškumo ir inžinerijos moko pionerija (menas pasitelkiant kartis ir virves konstruoti įvairius funkcionalius statinius). Iš rąstų ir karčių skautai mokosi pastatyti įvairaus sudėtingumo statinius, nuo stalų,

suolų ir indaujų iki stebėjimo bokštų ir tiltų. Skautų ugdymui yra svarbus mazgų rišimas. Mazgai praverčia tiek konstruojant statinius, tiek žygių metu. Jūrų skautai turi mokėti rišti įvairius jūrinius mazgus.

Pasaulyje egzistuoja šimtai sporto šakų, kurias galima klasifikuoti pagal daugybę požymių. Skautų stovyklose galima išmokti ar tobulinti įgūdžius tiek individualiose sporto šakose (pvz., tenisas, plaukimas, lengvoji atletika), tiek komandinėse (pvz., futbolas, rankinis). Svarbus vaidmuo sporte tenka varžymosi elementui ir norui laimėti. Sportas ne tik padeda išreikšti įgimtą žmogaus savybę – judėti, bet ir geriau pažinti save, įvertinti savo kūrybines ir fizines galimybes, pašalinti stresą ir įtampą, susijusią su intensyvia profesine, ypač protine veikla (Liutikas, 2011). Sportas taip pat šalina emocinį nuovargį, padeda atgauti dvasines galias, ugdyti socialines savybes.

Stovykloje galima išmokti ir labai praktinių įgūdžių, pvz., teikti pirmąją pagalbą nelaimės atveju. Laiku suteikta pirmoji pagalba gali išgelbėti artimo žmogaus gyvybę, apsaugoti sužeistąjį nuo galimų komplikacijų.

Skautybė – tai ir galimybė ugdyti savo gabumus, atrasti naujų užsiėmimų ir pomėgių. Stovyklose vasarą, skilčių ir draugovių susirinkimuose žiemą skautai gali lavinti savo meninius įgūdžius (tapymas ant popieriaus, drobės ar medžio lentos, medžio raižymas), gaminti įvairius rankdarbius. Pačių pagaminti dirbiniai gali būti patys įvairiausi: paveikslėliai, kilimėliai, servetėlės, pagalvėlės, užtiesalai, juostos, skulptūros, puodai, vazos, švilpynės, žaislai, mediniai padėklai, šaukštai, karoliukai, apyrankės, stiklo dirbiniai, įvairios mozaikos, karpiniai, raižiniai ir kt. Bet koku atveju, meno kūriniai ir rankdarbiai ugdo darbštumą, kūrybiškumą, leidžia prasmingai išnaudoti kiekvieną laisvalaikio minutę.

Fot. D.Liutikas

2 lentelė. Vertybės ir įgūdžiai, ugdomi skautų stovyklose ir žygiuose

Skautų stovyklose ir žygiuose ugdomos vertybės ir įgūdžiai	Pasitelkiami instrumentai, priemonės
Vertybės	
Savarankiškumas	Stovykla
Dvasingumas, dvasinis tobulėjimas	Užsiėmimai, Šv. Mišios gamtoje
Bendravimas	Skiltys, žygiai,
Bendradarbiavimas	Žaidimai, inžinerija
Lyderystė	Skiltis, draugovė
Draugiškumas	Stovykla, žygiai
Įgūdžiai	
Gyvenimas gamtoje	Laužo kūrimas, valgio ruošimas, palapinės statymas
Dainavimas, šokiai	Vakaronė
Vaidyba ir improvizacija	Vakaronė, žaidimai
Oratorystė	Vakaronė, kūrybiniai žaidimai
Kūrybiškumas	Vakaronė, žaidimai, talentų vakaras, inžinerija
Grojimas muzikos instrumentais	Gitara, kanklės, fleita ir kt.
Ištvermė	Žygiai, kliūčių ruožai, rikiuotė
Orientavimasis	Žygiai
Gamtos pažinimas	Žygiai, edukacinės pamokos stovykloje
Laivavedyba	Jūrų skautų užsiėmimai ežeruose, jūrose ar upėse, mazgai
Plaukimas	Mokymai, užsiėmimai
Statiniai gamtoje	Pionerijos mokymai, mazgai
Pirmoji medicininė pagalba	Mokymai
Rankdarbiai ir menas	Užsiėmimai stovykloje
Įvairios sporto šakos	Užsiėmimai stovykloje
Orlaivių, oro balionų valdymas	Oro skautų užsiėmimai

Pačią kelionę į skautų stovyklą galime vadinti vertybine kelione, kurios metu išreiškiamas vertybinis idealas, demonstruojamas ar patvirtinamas tapatumas (Liutikas, 2009). Tačiau ir kita kelionių rūšis – žygiai gamtoje – yra neatskiriamas skautavimo elementas. Tai svarbi skautų veikla, reikalaujanti ne tik ištvermės, bet ir pasirengimo, žinių. Žygiai gali trukti vieną dieną, keletą dienų ar ilgiau. Keliauti galima pėsčiomis, dviračiais, slidėmis, vandens transportu (valtimis, baidarėmis) ir kt.

Žygiuose ugdoma visa eilė asmeninių įgūdžių ir skautiškų vertybių. Pirmiausia skautai išmoksta orientuotis gamtoje, ugdoma fizinė ištvermė. Žygiai suteikia galimybę įgauti ir kitų įgūdžių, pavyzdžiui, nesinaudojant mobiliaisiais telefonais perduoti informaciją erdvėje. Informaciją išsiskirsčiusioms skiltims galima perduoti pasinaudojus laužu, įvairiais kelio ženklais. Žygis yra puiki galimybė mokytis dainų, stebėti gamtą.

Vienas iš pagrindinių skauto tikslų yra išmokti gyventi ir išgyventi gamtoje, sugebėti būnant miškuose ar kalnuose kuo mažiau priklausyti nuo civilizacijos laimėjimų. Būnant gamtoje skautui svarbu pastebėti ir suprasti įvairius gamtos reiškinius. Būdamas gamtoje skautas nuolat stebi aplinką. Stebint paukščius ir gyvūnus išmokstama atskirti jų balsus, netgi juos pamėgdžioti. Skautai atpažįsta gyvūnų pėdsakus ir moka jais sekti, pažįsta gyvūnų įpročius ir elgesį. Skautai išmoksta pažinti ir augalus, skiria vieną nuo kito medžius, atpažįsta gydomuosius augalus, valgomus augalus ir grybus. Dangaus kūnų ir kraštovaizdžio stebėjimas padeda susiorientuoti, rasti reikiamą kelią ar objektą. Stebint aplinką reikia mokėti analizuoti pastebėtus ženklus, daryti tinkamas išvadas. Ruošiantis vandens žygiui pirmiausia reikia

pasirinkti plaukimo priemonę. Tai gali būti irklais valdomos priemonės (pvz., baidarė, pripučiamą guminę valtį, medinę valtį) ar burlaivis. Skautams yra būtina mokėti plaukti (Baden-Powell, 2010). Tokiu atveju nekils didelių keblumų apvirtus valčiai ar baidarei. Be to, mokant gerai plaukti galima išgelbėti skęstančio žmogaus gyvybę.

Pagalba ir patarnavimas kitiems naudingas ir pačiam skautui. Padedant dirbti įvairius darbus (pvz., žemės ūkyje, miškų želdinime) įgyjama praktinių darbo įgūdžių. Tokie darbai ugdo gamtos pažinimą, gebėjimą dirbti grupėje. Vienas iš esminių skautų ugdymo metodo elementų – mokymasis veikiant. Bet kokia pagalba – ar tai būtų patarimas ir padėjimas rasti kasdieninių problemų sprendimą, ar fizinis darbas, – suteikia galimybę kažką sužinoti ir išmokti. Pavyzdžiui, dirbdamas su įvairiais įrankiais sužinai, kurie iš jų yra geresni, išmoksi juos prižiūrėti: pagaląsti kirvį, pjūklą, juos laikyti saugioje ir sausoje vietoje (Liutikas, 2011). Pagalba bendruomenei – tai ir didelė pilietiškumo mokykla, padedanti susipažinti su svarbiausiomis bendruomenės ar atskiros žmogaus problemomis, ieškoti sprendimo būdų.

Į skautų ugdymo programas galima įtraukti ir įvairius hobius. Pavyzdžiui, pašto ženklų kolekcionavimas plečia skautų akiratį, verčia domėtis pasaulio ar šalies geografija, istoriniais įvykiais (Liutikas, 2011, 2018). Jei kaupiama teminė kolekcija, tada žinios gilinašmos konkrečioje srityje. Tas pats pomėgis suvienija žmones, padeda atrasti naujų draugų. Įvairi veikla, hobis suteikia atradimo džiaugsmą, naujų žinių, o svarbiausia – neleidžia būti pasyviam stebėtoju.

Taigi per įvairius praktinius instrumentus ir priemones skautams sudaromos galimybės

Fot. S.Garnier

ugdyti teigiamai vertinamas vertybes ir reikalingus įgūdžius. Tačiau gilesnė mokslinė analizė reikalinga siekiant nustatyti, kiek konkrečiai skautų stovyklos ar žygiai turėjo įtakos jaunuolių vertybių ir vertybinių orientacijų formavimuisi. Šiandien yra sunku išlaikyti vertybinį skauto įvaizdį. Kasdieninio gyvenimo elementai prasiskverbia ir į skautų stovyklas. Įvairių skautų stovyklų stebėjimai parodė, kad skautų veikla ir ritualai persipina su kasdieniais įpročiais (socialinių tinklų naudojimas telefone, blevyzgojimas ir kt.). Mažai viešinami atvejai, kuomet skautų stovyklose randama svaigalų. Tokie atvejai iliustruoja, kaip sunku užkirsti kelią šiuolaikinio gyvenimo tendencijoms, kovoti su įpročiais ir neigiamomis vertybėmis, atsineštomis iš šeimos ar kasdieninės kiemo aplinkos.

Išvados

Skautybė jaunimui siūlo vertybinį gyvenimo modelį, parodo gaires doram ir prasmingam gyvenimui. Skautų judėjimo tikslai ypač išryškėja stovyklose ar žygiuose, kur pasitelkiant įvairius elementus ar priemones yra skatinamas jaunų žmonių fizinis, intelektualinis, socialinis, emocinis ir dvasinis vystymasis. Pagrindiniai instrumentai ar priemonės, padedančios formuoti vertybes ir įgūdžius stovyklose bei žygiuose, yra vakaronės, įvairūs žaidimai, inžinerija, sporto ir kiti stovykloje vykstantys užsiėmimai, mokymai. Žygiuose ugdomi tokie

įgūdžiai, kaip fizinė ištvermė, pastabumas, orientavimasis erdveje. Skautų užsiėmimai ir skatina (pvz., domėtis gamta, istorija), ir ugdo (pvz., pagarbą žmogui, norą padėti artimui ir užjausti silpnesnį), tuo prisidėdami formuojant vertybines jaunuolių orientacijas, asmeninį ir socialinį tapatumą. Įvairi skautų veikla visiems vaikams ir jaunuoliams gali atverti neišbandytas galimybes. Skautybė jiems gali padėti atrasti gyvenimo tikslą ar naujus pomėgius.

Skautybė kiekvieną jauną žmogų priima kaip unikalų individą, kurio vertybinės orientacijos ir tapatumas formuojamas skirtingų veiksmų sąveikos. Jauną žmogų nevienodai veikia išorinis pasaulis, jaunuoliai pasižymi skirtingomis savybėmis. Kiekvieno žmogaus potencialas yra skirtingas, todėl skautų judėjimas stengiasi ugdyti skirtingus gebėjimus. Tuo siekiama, kad asmenybė vystytųsi įvairiomis kryptimis, kurios yra susijusios ir veikia viena kitą.

Akivaizdu, kad galima išskirti tris pagrindinius vertybių ir skautų vykdomos edukacijos santykio aspektus. Vienas aspektas yra šeimos vertybių įtaka skautų puoselėjamosioms vertybėms (kokios vertybės ir elgesio modeliai atsinešami į stovyklą iš šeimos), kitas aspektas – skautų pasiskirstymas pagal puoselėjamas vertybes (čia reikalingi gilesni tyrimai, tačiau pastebime, kad vieni jaunuoliai visuomet laikosi skautų puoselėjamų vertybių, kiti – tik stovyklų ar žygių metu, treči skautavimą pasirenka dėl socialinių ar nuotykių siekimo motyvų), trečias aspektas – skautų vertybių įtaka įvairiose kitose gyvenimo situacijose (pavyzdžiui, dalyvavimas tokiame veikloje gali padėti kovoti su patyčių ir nepakantumo problema mokyklose, atremti įvairias diskriminacijos apraiškas).

Šaltiniai

Baden-Powell, R. (2010). Skautybė berniukams. Vilnius: Baltos lankos.

Brewer, B. M., & Gardner, W. (2004). Who is this „We“? Levels of Collective Identity and Self Representations. In Hatch, J. M., & Schultz, M. (ed.). Organizational identity. A reader. Oxford University Press.

Giddens, A. (2005). Sociologija. Vilnius. Poligrafija ir informatika.

Juknevičius, S. (2002). Skirtingumo dimensijos. Lietuvos gyventojų vertybės europiniame kontekste. Vilnius. Matulionis, A., ir Mikšys A. (1992). Jaunimo socialinė – profesinė orientacija. Vilnius.

Kahle, R. L. (ed.). (1983). Social values and social change. Praeger, New York.

Liutikas, D. (2009). Pilgrimmystė. Vertybių ir tapatumo išraiškos kelionėse. Vilnius: Lietuvos piligrimų bendrija.

Liutikas, D. (2011). Skautai. Dievui, Tėvynei, Artimui! Skautybė pašto ženkluose. Vilnius: Lietuvos piligrimų bendrija.

Liutikas, D. (2014). Lithuanian valuistic journeys: traditional and secular pilgrimage. Journal of Heritage Tourism, 9(4), 299-316.

Liutikas, D. (2018). Scouting in the Baltic Countries. A History in Philately. Vilnius: Community of Lithuanian Pilgrims.

Muller, T. E. (1991). Using personal values to define segments in an international tourism market. International Marketing Review, 8, 57-70.

Watkins, L., & Gnoth, J. (2005). Methodological issues in using Kahle's list of values scale for Japanese tourism behaviour. Journal of Vocation Marketing, 11, 225-233.

Sociologinio skautų tyrimo, šimtmečio konferencijos ir
šio „Mūsų Vytis“ numerio talkininkai:

Rūta Abramavičienė	Ramojus Kraujelis
Lina Aitmanaitė	Laura Kriščiūnaitė
Viktorija Ambroževičiūtė	Eugenija Kungienė
Vytautas Andrėkus	Ugnė Kuprytė
Inga Andrijauskaitė	Neringa Kurapkaitienė
Julija Andrijauskaitė	Gintarė Laukytė
Virginija Antanavičiūtė-Kasperūnė	Darius Liutikas
Arina Ašipauskaitė	Eglė Liagaitė
Algirdas Antanas Avižienis	Jurgita Melaikienė
Nomeda Bepiršytė	Justina Milutytė
Rasa Bernotienė	Benita Mincevičiūtė
Dovydas Beržinis	Milisenta Misevičiūtė
Tomas Broga	Domas Nutautas
Ieva Brogienė	Aurimas Pautienius-Želvys
Eglė Budrytė-Vilbikė	Daura Polonskytė
Darius Bujokas	Tomas Rakovas
Jolita Buzaitytė-Kašalynienė	Valdas Rakutis
Povilas Dabrila	Rita Rasymas
Gabija Didžiokaitė	Kęstas Remeika
Lina Dovydaitienė	Tomas Rimkus
Rokas Dovydėnas	Marian Sokalski
Jonas Dragūnas	Vilija Stasaitienė
Barbora Drąsutytė	Saulė Steponavičiūtė
Monika Garbačiauskaitė-Budrienė	Violeta Stonienė
Pavel Giliauskas	Eglė Šidlauskaitė
Giedrius Globys	Raimondas Šilobritas
Renata Grubinskė	Karolina Šmitaitė
Michael Anthony Grzeskowiak	Vilius Šmitas
Liepa Gudaitytė	Dalia Trapinskienė
Goda Jackutė	Simona Uleckienė
Donatas Jagučanskis	Rita Ulkienė
Gražina Kačergytė-Sidorovienė	Zbigniev Urbanovič
Rolandas Kačinskas	Giedrius Vaidelis
Džiuginta Kasiulaitienė	Gabija Vaitkevičiūtė
Šarūnė Katinaitė	Girmantė Vaitkutė
Vaiva Klimaitė	Martyna Varkalytė
Gabrielius Edvinas Klimenka	Laura Varžinskienė
Simona Klumbytė	Margarita Vyskupaitienė
Simona Konikovaitė	Karolis Žemaitis

Šis specialus “Mūsų Vytis” numeris yra skirtas
Lietuvos valstybės ir Lietuvos skautų šimtmečio konferencijai
“Skautai: vakar, šiandien, rytoj”

2018 m. spalio 5 d.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

Renginio globėjas:
br. JE LR Prezidentas
Valdas Adamkus